

Golfbaan Rolduc

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

21 juli 2008 / rapportnummer 2109-42

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

Bisschoppelijk Centrum Rolduc heeft het voornemen om rond abdij Rolduc een 18-holes golfbaan te ontwikkelen. Om dit voornemen te kunnen realiseren dient het bestemmingsplan van de gemeente Kerkrade aangepast te worden. Ten behoeve van de besluitvorming wordt een besluit-milieueffectrapportage(m.e.r.)-procedure doorlopen. Bevoegd gezag bij deze procedure is de gemeenteraad van Kerkrade.¹

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming wanneer de volgende informatie ontbreekt:

- een beschrijving van het te ontwikkelen Eurodepark alsmede de relatie met de golfbaan;
- een beschrijving en onderbouwing van de onderzochte alternatieven en varianten;
- een meest milieuvriendelijk alternatief dat (binnen het totaal aan doelstellingen) zoveel mogelijk recht doet aan de bestaande cultuurhistorische, inclusief archeologische, waarden;
- een beschrijving van de effecten van de onderzochte alternatieven en varianten op:
 - de cultuurhistorische, inclusief archeologische, waarden;
 - de natuur, zowel de (P)EHS als het Natura 2000-gebied Wurmtal;
- een goede en publieksvriendelijke samenvatting voorzien van overzichtelijk kaartmateriaal.

Daarnaast adviseert de Commissie voldoende duidelijk en recent kaartmateriaal op te nemen waaronder een kaart met goed leesbare topografische namen

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de startnotitie voldoende aan de orde komen.

2. ACHTERGROND, DOELSTELLING EN BESLUITVORMING

2.1 Achtergrond

In de startnotitie wordt kort de relatie met het Eurodepark genoemd.

Maak in het MER duidelijk:

- wat dit Eurodepark beoogt;
- welke status de planvorming ten aanzien van dit park heeft;
- wat de begrenzing van dit park is;

¹ Voor nadere gegevens over het project en de procedure wordt verwezen naar bijlage 1. Een overzicht van de door bevoegd gezag toegezonden inspraakreacties is opgenomen in bijlage 2.

- wat de relatie is tussen Eurodepark en golfbaan Rolduc en hoe deze in de toekomst zal zijn;
- de speelruimte die er binnen het Eurodepark is voor de locatie van de golfbaan. Geef daarbij het studiegebied en het plangebied aan.

Beschouw de milieueffecten van het Eurodepark en de golfbaan tezamen.

Uit de inspraakreacties blijkt dat er een groot aantal golfbanen binnen het rekruteringsgebied van de nieuwe baan valt. Geef inzicht in het marktgebied (een gebied met een straal van circa 30 km) van de golfbaan en zet dit af tegen het marktgebied van huidig en toekomstig concurrerend aanbod, zowel op Nederlands, Duits en eventueel Belgisch grondgebied.²

2.2 Doelstelling

De startnotitie geeft aan dat het doel is om een 18-holes golfbaan te realiseren die voldoet aan de A-status van de NGF.

Naast het realiseren van een volwaardige golfbaan zijn volgens de startnotitie natuurontwikkeling en landschappelijke kwaliteit doelstellingen van het voorplan (pagina 27 van de startnotitie). Ga in het MER dan ook in op:

- de beoogde nieuwe natuur³ die gerealiseerd gaat worden;
- de wijze waarop de erosieproblematiek wordt aangepakt;
- de invulling van de waterfuncties.

Geef tevens aan hoe hard (streven of verplichting) deze doelen zijn.

2.3 Beleidskader en besluiten

De startnotitie geeft een globaal overzicht van het relevante beleidskader voor de verschillende milieuaspecten en de randvoorwaarden die deze voor het voornemen scheppen.

Besteed aanvullend aan wat in de startnotitie staat aandacht aan:

- het verdrag van Malta;
- de instandhouding van Natura 2000-gebieden in Duitsland (Wurmtal);
- de Nota Ruimte;
- de instandhouding van de (P)EHS conform de EHS-spelregels;
- het provinciaal beleid of provinciale activiteiten waaronder het erfgoedbeleid, de cultuurhistorische waardenkaart als ook de notitie “beleidskader industriële grondwateronttrekkingen, bronbemalingen, grondwatersanereringen en beregening sportvelden”⁴.

Ga in het MER in op de randvoorwaarden die ontstaan vanuit de verschillende beleidskaders en perspectieven. Ga hierbij ook in op de wensen / streefbeelden vanuit het natuurbeleid en het cultuurhistorisch beleid.

Voor het voornemen moet in overleg met de betrokken waterbeheerders een Watertoets worden uitgevoerd. Neem de voor het MER relevante gegevens op.⁵

² In diverse inspraakreacties wordt eveneens gevraagd om een verdere onderbouwing van dit marktonderzoek (o.a. reacties nummer 2, 36, 44, 51, 55 en 58).

³ Inspraakreacties 2, 6 en 15 vragen eveneens om in te gaan op nieuwe natuur.

⁴ Inspraakreactie 57 noemt deze laatste notitie.

⁵ Dit wordt tevens voorgesteld door het waterschap, zie hiervoor inspraakreactie 57.

Ga in het MER in op:

- de reeds genomen besluiten;
- de nog te nemen besluiten;
- wie voor welke beslissing bevoegd gezag is;
- de samenhang tussen de procedures en de bijbehorende tijdpaden.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Voorgenomen activiteit en alternatieven

De voorgenomen activiteit betreft de aanleg van een 18-holes golfbaan inclusief oefenfaciliteiten en overige voorzieningen.

Maak in het MER het proces inzichtelijk hoe tot de voorgenomen activiteit gekomen is. Motiveer de keuzes die daarbij gemaakt zijn. Beschrijf daarbij waarom voor de onderhavige planbegrenzing is gekozen. Geef inzicht in het ontwerpproces tot nu toe. De Commissie heeft begrepen⁶ dat het planontwerp aangepast (kan) worden aan resultaten uit (nog uit te voeren) onderzoek op het gebied van natuur, cultuurhistorie en archeologie. Ga in op de wijze waarop tot een optimalisatie van de inpassing en het ontwerp van de golfbaan gekomen is ten aanzien van bestaande en potentiële waarden. Geef aan welke criteria daarbij gehanteerd zijn.

Geef in het MER alle alternatieven op kaart voorzien van een duidelijke legenda en goed leesbare topografische namen.

Besteed in de toelichting aandacht aan:

- de golfbaan:
 - de totale oppervlakte van het plangebied voor de golfbaan;
 - het netto beslag van de holes;
 - de ligging van de holes, de ligging van de parkeervoorzieningen en de driving range;
 - de afstand van de holes tot de bebouwing en kwetsbare natuurelementen;
 - de ingrepen in de bestaande hoogteligging van de verschillende planonderdelen door middel van dwarsdoorsneden op enkele representatieve gebiedsdelen;
 - de wijze van berekening;
- de wijze waarop kwetsbare natuurwaarden beschermd en versterkt worden en de ligging, omvang en kwaliteit van de nieuwe natuur;
- de bodemaspecten:
 - de wijze van ontgroning en het grondverzet;
 - de hoeveelheid en kwaliteit van de verwijderde grond;
 - het al of niet terugbrengen van teeltlagen;
- de criteria die worden gehanteerd ten aanzien van de interne veiligheid (ligging van de holes ten opzichte van elkaar, gehanteerde afstanden, slaglijnen e.d.) en de veiligheid van wandelaars in het Eurodepark
- de ligging van voorzieningen en het clubhuis;
- de hoeveelheid extra verkeer tijdens de aanleg (bouwverkeer en zandtransport) en in de exploitatiefase;
- de onderbouwing van het aantal parkeerplaatsen;

⁶ Tijdens haar bezoek aan het plangebied op 18 juni 2008.

- het al of niet verlichten van de driving range en/of andere delen van de golfbaan en de perioden/tijden waarop deze verlicht wordt.

Geef aan hoe de twee-eenheid Eurodepark-golfbaan tot uitdrukking komt. Bespreek ook welke andere verkeersaantrekkende voorzieningen in het Eurodepark zijn voorzien en wat de invloed daarvan is op de golfbaan (ontsluiting, parkeren etc.).

Ga in op de voorziene wijze van openstelling van het gebied voor niet-golfers.

3.2 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten of die zich in een vergeand stadium van de besluitvorming bevinden.

3.3 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet:

- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu;
- binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen.

Het verwachte draagvlak of een eerder vastgelegd budget mogen geen argumenten zijn om oplossingsrichtingen met belangrijke milieuvoordelen buiten beschouwing te laten bij de ontwikkeling van een mma.

Ontwikkel een mma dat (binnen het totaal aan doelstellingen) zoveel mogelijk recht doet aan de bestaande cultuurhistorische, inclusief archeologische, waarden. Elementen die bij de ontwikkeling van dit mma een rol kunnen spelen zijn:

- de ligging van het klooster in zijn (oorspronkelijke) agrarische omgeving;
- de wijze waarop de golfbaan zich voegt in het cultuurhistorisch waardevolle landschapspatroon;
- de belevingswaarde van het klooster in zijn omgeving;
- de cultuurhistorische landschapselementen als objecten op zich (hagen, paden, vijvers, akkers, bomenrijen);
- de wijze waarop de archeologische vindplaatsen in het baanontwerp zijn verwerkt (bijvoorbeeld de mogelijkheid om de Romeinse villa als herkenbaar element in het baanontwerp op te nemen);
- een duurzame beheersituatie (bijvoorbeeld de inzet van electro-maaiers in plaats van dieselmaaiers).⁷

⁷ Mogelijke inspiratie hiervoor kan bijvoorbeeld gevonden worden in diverse provinciale initiatieven.

4. BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN

4.1 Algemeen

Beschrijf in het MER zowel de positieve effecten(kansen) als de negatieve effecten. Beschrijf de effecten zoveel mogelijk kwantitatief, aangevuld met kaartbeelden. Om landschappelijk gevolgen inzichtelijk te maken kan gewerkt worden met visualisaties.

Geef aan welke toetsingscriteria gehanteerd worden om de effecten van het voornemen te beoordelen.

4.2 Bodem en water

Geef in het MER voor alle alternatieven:

- het grondverzet, de grondbalans, maaiveldhoogten en de hoeveelheid waterberging;
- de eventuele verstoring van bodemlagen met hun consequenties voor de waterhuishouding;
- de huidige en toekomstige kwaliteit en kwantiteit van grond –en oppervlaktewater; ga in op het effect van eventuele veranderingen in de waterhuishouding op de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater, met name fosfaat, nitraat en bestrijdingsmiddelen in het studiegebied (golfbaan en omgeving);
- het effect van grondwateronttrekking (drainage) en beregening van de baan op de grondwaterstanden in het plangebied en op de waterhuishouding in de omliggende gebieden. Geef een vergelijking van de huidige beregening, bemesting en gebruik van bestrijdingsmiddelen (globaal) op landbouwgronden t.o.v. de toekomstige situatie op het golfterrein;
- het bestaande en toekomstige waterbergend vermogen;
- eventueel herstel van het oorspronkelijk afwateringspatroon (bronnen, bronbeken en vloeiveiden).

Besprek de wijze waarop wordt aangesloten bij de streefbeelden van het Waterschap.

4.3 Natuur

De startnotitie geeft in bijlage 1 enige informatie over de in het studiegebied aanwezige natuurwaarden. Geef in het MER een meer gedetailleerde beschrijving van de huidige natuurwaarden in het studiegebied en de verwachte ontwikkelingen daarvan bij voortzetting van het huidige gebruik.⁸

Beschrijf de gevolgen van de verschillende alternatieven voor de aanwezige natuurwaarden in het plangebied. Beschrijf daarnaast ook de mogelijke natuurwinst bij de verschillende alternatieven. Geef daarbij:

- de verandering in oppervlakte en kwaliteit van de aanwezige te beschermen natuurdoeltypen alsmede voor de in de alternatieven nagestreefde natuurdoeltypen/ecotopen;

⁸ Een groot deel van de inspraakreacties gaat in op de effecten van het voornemen op de natuur.

- de verwachte veranderingen (kwalitatief) in de omvang en levensvatbaarheid van de aanwezige populaties van de te beschermen soorten alsmede voor de in de alternatieven nagestreefde soorten.

Beschrijf het benodigde vegetatiebeheer (bijvoorbeeld begrazing of cyclische verjonging) voor het in stand houden van de gewenste natuurdoeltypen / ecotopen.

Gebiedsbescherming

Delen van het plangebied maken deel uit van de (P)EHS en zijn volgens het POL van nationale en Europese betekenis. Dit betekent dat het afwegingskader voor de EHS uit het POL van toepassing is. Daarnaast zijn vorig jaar EHS-spelregels vastgesteld. Geef aan of deze van toepassing zijn. Geef aan of de alternatieven volgens dit afwegingskader uitvoerbaar zijn, of dat aanvullende maatregelen moeten worden getroffen.

Het plangebied bevindt zich in de buurt van het in Duitsland gelegen Natura 2000-gebied Wurmatal. Geef in het MER:

- voor de beschermde natuurgebieden de namen en de begrenzingen op kaart
- de instandhoudingdoelstellingen voor soorten en habitats waarvoor dit Natura 2000-gebied is aangewezen en de staat van instandhouding waarin deze verkeren.
- aan of het voornemen gevolgen kan hebben voor dit gebied en/of andere beschermde natuurgebieden.

Geef in het MER aan wat de tijdelijke en permanente gevolgen zijn van het voornemen voor de te beschermen habitats en soorten binnen het Natura 2000-gebied Wurmatal. Indien niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de activiteit geen significante gevolgen heeft voor het Natura 2000-gebied moet een passende beoordeling opgesteld worden. Neem deze passende beoordeling dan op in het MER.

Soortbescherming

Vul bijlage 1 van de startnotitie aan met kwantitatieve gegevens ten aanzien van bijzondere fauna (vleermuizen, das, vogels, amfibieën, insecten en andere (potentieel) aanwezige soorten). Geef naast de strikt beschermde soorten een lijst van aandachtsoorten waarvoor het gebied van betekenis is of kan worden door de voorgenomen inrichting.

Beschrijf in het MER in kwalitatieve termen de verwachte veranderingen in de populaties van de in het studiegebied beschermde en/of rode lijstsoorten ten gevolge van de voorgenomen activiteit en alternatieven. In dit verband is aandacht voor zomen en structuur van belang, alsmede aandacht voor ecologische samenhang op lokale schaal (verbinding van biotopen voor specifieke soorten). Indien er sprake is van (gedeeltelijke) verlichting van de baan, ga dan in op de daardoor veroorzaakte hinder op voorkomende soorten.

Geadviseerd wordt in het MER ook de informatie op te nemen, die nodig is om een eventueel benodigde ontheffing aan te vragen van de minister van LNV op grond van artikel 75 de Flora- en Faunawet. Motiveer ook op grond waarvan verondersteld wordt dat ontheffing verleend zal worden.

4.4 Cultuurhistorie (waaronder archeologie) en landschap

Geef in het MER een overzicht van de cultuurhistorische (waaronder archeologische) waarden in het plangebied. Besteed hierbij aandacht aan het verkavelingspatroon, het historisch groen en het verloop van bestaande wegen. Wanneer uit bureauonderzoek blijkt dat er mogelijk archeologische vindplaatsen aanwezig zijn dan dient door veldonderzoek te worden vastgesteld of dit inderdaad zo is. Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen is en of deze behoudenswaardig zijn.⁹

Geef in het MER duidelijk aan wat het effect van de verschillende alternatieven / varianten is op aanwezige cultuurhistorische waarden (waaronder ook archeologische vindplaatsen).¹⁰

Beschrijf in het MER de opbouw van het historische gebruik in het plangebied en ga daarbij in op het reliëf en andere visuele en cultuurhistorische kenmerken en samenhangen. Beschrijf de veranderingen hierin als gevolg van het voornemen en de alternatieven. Geef naast een beschrijving van deze veranderingen ook op kaart en in beelden (bijvoorbeeld met fotomontages) aan welke veranderingen plaatsvinden in de specifieke kenmerken en waarden van het landschap, gezien vanuit verschillende richtingen.

Ga expliciet in op de veranderingen in landschap (en de beleving daarvan) door de mogelijke aanleg van een wal langs de Roderlandbaan.

4.5 Woon- en leefmilieu

Beschrijf de huidige verkeersintensiteiten op de aan- en afvoerwegen. Bereken het aantal verkeersbewegingen als gevolg van de aanleg (inclusief zwaar transport) en bij het gebruik (in normale situatie en bij eventuele pieken). Beschrijf in kwalitatieve zin (indien relevant kwantitatief) de effecten op geluidhinder, luchtkwaliteit en verkeersveiligheid als gevolg van de toename van het verkeer op de toe- en afleidende wegen van het golfbaancomplex ten opzichte van de huidige situatie. Geef aan of en in welke mate er hinder voor aanwonenden gaat optreden.

Indien er sprake is van (gedeeltelijke) verlichting van de baan, ga dan in op de hinder voor omwonenden.

Geef op kaart de toegankelijkheid aan voor het publiek. Geef tevens aan gedurende welke periode van de dag het toegankelijk zal zijn en welke maatregelen genomen worden om onveilige situaties door rondvliegende golfballen te voorkomen.

Beschrijf in het MER de huidige recreatiedruk en de verwachte recreatiedruk na realisatie van het Eurodepark in het gehele gebied. Geef aan welke cijfers er bekend zijn over aantallen bezoekers, vervoerswijze en doel van het bezoek aan het gebied. Geef voor de verschillende voorzieningen in het gebied aan:

⁹ Hiertoe dienen voor het MER de onderzoeksstappen 'bureauonderzoek', 'inventariserend veldonderzoek karterende fase' en 'inventariserend veldonderzoek waarderende fase' te worden doorlopen, voor zover de resultaten van de voorafgaande onderzoeksstap hier aanleiding toe geven.

¹⁰ In veel inspraakreacties wordt verwezen naar het cultuurhistorisch belang van de abdij en haar gronden (o.a. reacties 1, 3, 4, 15, 16, 39, 56 en 58).

- hoe de verdeling van het aantal bezoekers zal zijn over de week en het jaar, inclusief een inschatting van de herkomst van de bezoekers;
- tot welke totale aantallen bezoekers dit leidt en wat het maximale aantal mensen is dat gelijktijdig aanwezig zal zijn;
- welke aantallen parkeerplaatsen deze bezoekersaantallen vereisen;

5. OVERIGE ONDERWERPEN

5.1 Leemten in milieu-informatie

Geef aan over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Beschrijf welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is. In het MER moet duidelijk worden gemaakt welke consequenties de kennisleemten en onzekerheden hebben voor het besluit. Geef een indicatie in hoeverre op korte termijn de informatie beschikbaar zou kunnen komen.

5.2 Evaluatieprogramma

Het bevoegd gezag moet bij het besluit aangeven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet geeft tot een evaluatieprogramma en daarbij een verband legt met de geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden.

Ga in het evaluatieprogramma in op:

- het behalen van de primaire doelen van het initiatief;
- de realisatie van de (veronderstelde) toename in biodiversiteit.

5.3 Vorm en presentatie

De Commissie adviseert in het MER ten minste een recente kaart op te nemen waarop alle in het MER gebruikte topografische namen goed leesbaar zijn aangegeven. Geef tevens een plankaart met de aanduiding van de faciliteiten rond het klooster, de ontsluiting en de parkeervoorzieningen.

5.4 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Bisschoppelijk Centrum Rolduc

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Kerkrade

Besluit: wijziging bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C10.2

Activiteit: aanleg van een 18-holes golfbaan met oefenfaciliteit en voorzieningen

Betrokken documenten:

De Commissie heeft het volgende document betrokken bij haar advisering:

- Eurodepark, geïntegreerd ontwerp, maart 2007

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: 'De Zuid-Limburger'

advies aanvraag: 22 mei 2008

ter inzage legging: 19 maart t/m 16 april 2008 en 9 april t/m 7 mei 2008

richtlijnenadvies uitgebracht: 21 juli 2008

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. J.A. Janse

drs. R.J.M. Kleijberg

ir. C.J.A. Scheepers

ir. C.T. Smit (werkgroepsecretaris)

M.A.J. van der Tas (voorzitter)

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1	dhr. H.G.M. Plettenberg	Kerkrade
2	mw. M. Stevens /dhr. H. Deckers	Kerkrade
3	dhr. H.G.M. Plettenberg	Kerkrade
4	dhr. H.G.M. Plettenberg, mede namens dhr. Habets	Kerkrade
5	dhr. J. Habets, mede namens dhr. Plettenberg	Kerkrade
6	Stichting Milieufederatie Limburg	Roermond
7	Eurode 2000+	Kerkrade
8	A.V. Achilles-Top Kerkrade	Kerkrade
9	IVN	Kerkrade
10	dhr./mw. R.A.W. Debets	Kerkade
11	dhr. Dipl. Ing. D. Schlicker, mede namens dhr. T. Joeris en mw. M. Hellebrandt	Herzogenrath (D)
12	dhr. T. Joeris, mede namens mw. M. Hellebrandt en dhr. D. Schlicker	Herzogenrath (D)
13	mw. M. Hellebrandt, mede namens dhr. T. Joeris en dhr. D. Schlicker	Herzogenrath
14	dhr./mw. S. Fintelman	Kerkrade
15	Natuurmonumenten	,s -Gravenland
16	RACM	Amersfoort
17	dhr./mw. R. Herbig en A. Köhler	Kerkrade
18	mw. C. Duckers	Kerkrade
19	mw. D.B. Köhler	Kerkrade
20	dhr./mevr. L.J. Sinnige en G.E. van de Woestijne	Kerkrade
21	Fam. Quint	Kerkade
22	dhr. P.H.P.J. Starmans, mede namens bewoners Felix Ruttonstraat	Kerkrade
23	dhr. C.L.J. Hanzen	Kerkrade
24	dhr. J. Szarota	Kerkrade
25	dhr. B.M.L. Arets	Kerkade
26	dhr. L.J. Sinnige	Kerkrade
27	dhr. W. K. Clement	Kerkrade
28	dhr. P.C. Hartman	Kerkrade
29	dhr. P.J. Ritt	Kerkade
30	dhr. F.M. Giesen	Kerkrade
31	dhr./mw. W. Quint	Kerkrade
32	mw. J. Jacobi	Kerkrade
33	dhr./mw. P. Handels	Kerkade
34	dhr./mw. M. Handels	Kerkrade
35	mw. A. Handels	Kerkrade
36	Fam. Hendriks	Kerkrade
37	Fam. A. Mehlkop-Ploum	Kerkade
38	dhr./mw. T.C.M. Meijers	Kerkrade
39	dhr./mw. A.J.M. Verstappen	Kerkrade
40	dhr. H. Hanneman	Kerkrade
41	dhr./mw. J. Brounen	Kerkade
42	dhr./mw. H. Szalata	Kerkrade
43	dhr./mw. G. van de Venne	Kerkrade
44	mw. E. Reumkens	Kerkrade
45	dhr./mw. J Pötgens	Kerkade
46	mw. L. Knubben/ dhr. A. Janssen	Kerkrade
47	Fam. Collaris	Kerkrade
48	dhr. F. Hendriks	Landgraaf

49	dhr. G. Putz	Kerkrade
50	dhr./mw. Lax	Kerkrade
51	mw. L. Kadel-Hendriks (35 pagina's bijgevoegd met handtekeningen buurtbewoners)	Kerkrade
52	dhr. D. Effertz / mw. R. Ruf	Kerkrade
53	dhr. J. Delnoy en mw. T. Mertens	Kerkade
54	dhr. K. Dahm	Herzogenrath (D)
55	dhr./mw. I. Gasterich	Kerkrade
56	dhr./mw. L.J.C. Sijstermans	Kerkrade
57	Waterschap Roer en Overmaas	Sittard
58	Bond Heemschut	Roermond
59	mw. M.B. Louppen, mede namens Vondegracht	Kerkrade
60	mw. S.E. Vondegracht, mede namens Louppen	Kerkrade
61	P. Hanneman	Kerkrade
62	Anoniem	
63	De Faunabescherming regio Limburg	Susteren

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Golfbaan Rolduc

Bisschoppelijk Centrum Rolduc heeft het voornemen om rond abdij Rolduc een 18-holes golfbaan te ontwikkelen. Om dit voornemen te kunnen realiseren dient het bestemmingsplan van de gemeente Kerkrade aangepast te worden. Ter ondersteuning van de besluitvorming wordt een milieueffectrapportage opgesteld.

ISBN: 978-90-421-2454-7